

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. XI. Vtrum liceat omnino à communione cessare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

ARTICVLVS IX.

Utrum non habentes usum rationis debeant suscipere hoc Sacramentum?

Resp. RESPONDET 1. infantes, & amentes à natiuitate non debere recipere.

Respondet 2. carentes usu rationis, qui eum aliquando habuerunt, censenturque hoc Sacramentum petiisse, posse recipere in fine vite per modum viatici, si non sit periculum irreuerentiae, vel vomitus.

Concil. Tolet. 11. Trid. Cyp.

Notandum olim præberi solitam Eucharistiam paruulis, quod supponit Concil. Toletanum 11. cap. 11. & patet ex Trid. sess. 21. cap. 4. & ex Cyp. serm. de lapsis, post medium, iam tamen non solemus præberi: quamvis enim, ut ait Trident. supra, non sit damna antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit, tamen nullā salutis necessitate id fecisse sine controuersia credendum est. unde, quia hoc Sacramentum non est paruulis necessarium, ut eadem sess. can. 4. definit Concil. neque hi obligantur hoc Sacramentum recipere ante annos discretionis, ut idem Concil. cap. 4. iustis de causis antiqua consuetudo est abrogata, ut consuleretur reuerentiae huius Sacramenti, & euitaretur incommoda vomitus, vel alia.

Obiectio.

Dices, infantes sunt capaces fructus huius Sacramenti, ergo &c.

Aliqui negant antecedens; sed antiqua consuetudo contrarium declarat: si enim infantes non essent capaces fructus, non potuissent olim sine sacrilegio quocumque prætextu illis præberi, cum Sacramentum non possit absque sacrilegio præberi, qui non potest eiusdem effectum recipere. Unde concessio antecedente nego consequentiam, quia cum gratia huius Sacramenti non sit paruulis necessaria ad salutem, potest Eucharistia illis negari absque vllā iniuriā, ut euitentur incommoda, quæ possent oriri in grauem irreuerentiam huius Sacramenti.

Resp.

Quoad alios, quamuis quidam videantur negare, alij tamen probabilius censent posse Eucharistiam illis ministrari in fine vite, si absit vomitus periculum, & ad id sufficere, ut vitā laudabiliter actā eam censeantur interpretatiū petiisse. item sufficere, si postquam in peccatū inciderint, ostendant doloris signa, potestque etiam energumenis ministrari, ut D. Tho. hic, ad 2. & alij.

Propter Sacramenti reuerentiam non solet his amentibus Eucharistia quot annis præberi.

ARTICVLVS X.

Utrum liceat quotidie hoc Sacramentum suscipere?

Resp.

RESPONDET 1. si consideretur virtus huius Sacramenti, quæ hominibus est valde salutaris, laudabile est quotidie communicare.

Respondet 2. nihilominus propter varia hominum impedimenta non est consulendum quotidie ad hoc Sacramentum accedere.

51.

Notandum, initio Ecclesie fideles solitos quotidie communicare, ut insinuat Act. 2. erant perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus. quibus postremis ver-

Act. 2.

bis iuxta multorum interpretationem agitur de fractione panis Eucharistici, & sumptione Sacramenti, quæ videtur fuisse quotidiana, sicut oratio, cuius quotidianæ communionis meminit & ad illam hortatur Hieronymus epist. 28. quæ est ad Lucinum in fine. Cyp. serm. de oratione Domini, nica, explicans illud: panem nostrum quotidianum, qui censet non parui esse detrimento abstinere à communione quotidianā. Ambr. lib. 4. de Sacramentis cap. 6. eam tamen nec laudat, nec vituperat Aug. epist. 18. cap. 3. nec est vllum diuinum, vel humanum præceptum quotidie communicandi.

Ex his patet quā sit laudabilis consuetudo frequenter communicandi, ad quam etiam Patres sæpè hortantur, & Concil. Trid. sess. 13. cap. 8. in fine, & sess. 22. cap. 6. sacerdotes decet quā frequentissime communicare, similiter religiosos, pro alijs res est relinquenda pij & prudentis confessarij iudicio, & quamvis Nauarrus cap. 21. in fine valde commendat communionem quotidianam, graues tamen auctores censent propter reuerentiam huius Sacramenti satis esse secularibus non communicare quotidie, sed ferè octavo quoque die, vel paulò saepius.

Aduerte tamen 1. non facile differendam communionem propter indeuotionem, vel propter peccata venialia, in quæ aliquis frequenter incidit, cum hoc Sacramentum plurimum iuuat ad concipiendum deuotionis affectum & venialium remissionem, præter maximum gratiæ cumulum, qui per sacramentalem communionem ex opere operato obtinetur.

Aduerte 2. quamuis nulla sit lex ecclesiastica, quæ specialiter prohibeat laicis bis in die communicare, ecclesiasticam tamen consuetudinem declarare id non licere, & esse graue peccatum secundum communicare intra diem naturalem, secuso casu, quo propter periculum irreuerentiae inferendæ Sacramento illud sumeretur intra diem naturalem licet ieiuno quolibet horā communicare

ARTICVLVS XI.

Utrum liceat omnino à communione cessare?

NEGAT. quod probat partim ex Lucæ 22. hoc facite in meam commemorationem, partim ex statuto Ecclesie.

DVBIUM I.

Utrum sit diuinum præceptum de communione laica?

NEGANT Alensis 4. parte quaest. 51. membro 4. S. Tho. in 4. dist. 9. quaest. 1. art. 1. quaest. 2. Gab. lectione 8. in canonem, & plures alij, Caiet. verò in hunc art. dubitare videtur. Cæterum communis affirmant Doctores, S. Tho. hic, Dur. dist. 9. quaest. 2. Palud. Gab. quaest. 1. art. 2. concl. 2. Sotus dist. 12. quaest. 1. art. 11. quaest. 1. art. 11. Viç. num. 86. & plures alij tum antiqui tum recentiores.

Hæc sententia est longè verior. Probatur 1. ex Gab. Ioan. 6. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis, quem locum ostendimus intelligendum de reali mandu-

manducatione carnis Christi in hoc Sacramento, quo supposito probatur, adulti, ad quos sermo Christi dirigitur, non habebunt vitam, nisi Christi carnem manducauerint, id est priuabuntur vitâ spirituali; atqui non priuabuntur propter defectum alicuius requisiti necessitate medijs, cum sumptio huius Sacramenti, per se loquendo, supponat vitam gratiæ in animâ, ergo propter neglectum, & omissionem præcepti, ergo sumptio huius Sacramenti est iure diuino præcepta.

Dices, si quid ex hoc loco probetur, probatur necessitas medijs.

Resp. neg. nam cum Eucharistiæ sumptio, per se loquendo, supponat vitam animâ, quæ pluribus alijs medijs potest conseruari, patet quoddam licet communio sit aptum medium ad vitam animæ conseruandam, & perseuerandam in gratiâ, non sit tamen necessarium, neque hoc in citatâ sententiâ indicetur, sed necessitas præcepti, vt patet ex formâ loquendi, Nisi manducaueritis, per quam actus in nostrâ potestate positus præcipitur.

Probatur 2. ex Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem, vbi non tantum præcipitur sacerdotibus, vt consecrent, & sumant in sacrificio, sed etiam laicis vt communicent. nam iuxta diuersa membra, & actiones, sententia refertur ad varios secundum subiectorum conditionem, ad sacerdotes quidem, vt consecrēt, sumant, alijs distribuunt: ad alios verò non sacrificantes, vt sumant à sacerdote, quemadmodum & Apostoli de manu Domini sumperunt.

Confir. 1. ex Apostolo 1. ad Cor. 11. Dominus Iesus, in qua nocte traditus, accepit panem, & gratias agens fregit, & dixit, accipite, & manducate, hoc est corpus meum quod pro vobis traditur, hoc facite in meam commemorationem. Quæ Apostoli verba potissimum diriguntur ad laicos, vnde intellexit Christum, instituendo hoc Sacramentum, imposuisse præceptum illud sumendi, atque adeo Luca 22. præceptum diuinum communionis laicæ continetur.

Confir. 2. ex Trid. sess. 13. cap. 2. dicente, Et in illius (scilicet Sacramenti Eucharistiæ) sumptione colere nos sui memoriam præcipitur.

Dices his locis non tam præcipi sumptionem Sacramenti, quam modum, quo ad illud accedere debeamus, vt scilicet, quando sumimus, in memoriam passionis Christi facimus. ita Caiet. hic. sed hæc explicatio non potest conuenire Trid. docenti Christum præcepisse, vt coleremus memoriam illius sumptione, id est, per sumptionem, quo constat præcipi substantiam actus, seu exercitium communionis, & non tantum conditionaliter, si sumamus, id faciamus in eius memoriam.

Confir. non est præceptum actu aliquo expresso recolendi memoriam passionis Christi, dum communicamus, nec etiam timorati illud agnoscunt, ergo verba Euangelistæ, & Apostoli non debent modo explicato conditionatè intelligi, sed absolute, vt videlicet præcipiatur communicatio, quæ est commemoratio passionis Christi.

Nec refert quod Patres hæc verba referant ad consecrationem, vt Dam. lib. 4. de fide. cap. 14. & alij: quamuis enim iuxta exigentiam, & scopum eius, quod tractant, agant de solâ consecratione, non tamen negant per verba citata Euangelistæ dari fidelibus præceptum communicandi.

Petes 1. an hoc præceptum obliget in mortis articulo: Aliqui negantes extare diuinum præceptum communionis censent eum, qui in Paschate communicauit, per se loquendo, non peccare mortaliter,

si non sumat hoc Sacramentum per modum viatici. videri potest Caiet. verbo *communio* §. 5. Siluest. verbo *Eucharistia* 3. in principio, Fumus verbo *communio*, num. 4.

Sed opposita sententia est verior, quam communis tenent Theologi, & videtur insinuare praxis Ecclesiæ, quæ maximâ diligentia procurat hoc Sacramentum morituris, etiam excommunicatis, hæreticis, si eos poeniteat. Et certè supposito diuino præcepto est maximè congruum, vt obliget in fine vitæ, vt eo tempore Christo vniamur, non tantum per exercitium virtutum, sed etiam per sumptionem huius Sacramenti, quo etiam in luctâ difficili contra peccata, & diaboli insultus roboremur. vbi

Notandum articulum mortis non ita esse intelligendum, vt hoc Sacramentum debeat sumi immediatè ante mortem ad hoc, vt diuino præcepto satisfiat: sic enim frequenter executio præcepti esset moraliter impossibilis, sed certum est satisfieri si in morbo graui quis communicet etiam pluribus diebus ante mortem, etiam si ex deuotione id faciat, & non ex intentione sumendi viatici, quia, vt præceptum impleatur, non est opus intentione illud implendi, vt communis in materiâ delegibus tradi solet, sed sufficit reipsa voluntariè poni opus præceptum; quod etiam verum censéo, quantumuis ipsum præceptum memoriæ non occurrat.

Difficultas est, num sufficiat communicare ante ægritudinem, quando ex morbo incurritur mortis periculum. Aliqui existimant eum, qui communicauit paulo antequam in morbum incideret, liberari, hoc est octo vel quindecim diebus ante morbum. ita Palud. supra art. 1. in fine, Henriquez lib. de Eucharistia cap. 4. qui litterâ P. dicit esse communem recentiorum, Suarez disp. 69. sect. 3. §. 10. Toletus lib. 6. cap. 18. in fine. quam sententiam limitat Sotus art. 11. citato, nisi quis post acceptam Eucharistiam mortaliter peccarit, quæ limitatio non satis consentaneè ponitur: nam qui satisfecit præcepto diuino de hoc Sacramento sumendo, non tenetur illud denuò sumere propter subsequens peccatum mortale, vt patet in eo qui in periculo mortis constitutus incidit in mortale post sumptum viaticum, quæ nullus obligat ad rursus communicandum, & patet quia præceptum communionis in articulo mortis non oritur ex peccato, sed per se etiam iustum obligat, ergo qui ei satisfecit, non est grauandus propter subsequens peccatum.

Alij sentiunt non satisfieri præcepto, nisi sumatur Sacramentum intra tempus ægritudinis. ita Vasquez disp. 214. cap. 2. num. 13. & 14. primò, quia ante morbum inchoatum nō dum vrget præceptum; ergo nō potest ita illi satisfieri vt expiret obligatio adueniente ægritudine. secundò non obstante præcedenti communione homo in periculo constitutus potest communicare non ieiunus, hæc sententia speculatiuè videtur verior, secundum quam licet aliquis vno vel altero die ante morbum communicasset, obligaretur nihilominus communicare in ægritudine constitutus in mortis periculo.

Aduerte tamen 1. priorem sententiam non esse improbabilem, propter Doctorum multitudinem in eam conspirantem, & quia rationibus Vasquez aliquo modo potest satisfieri. quamuis enim ante morbum non vrgeat præceptum, si tamen tam paruo intercedente intervallo sumpta sit Eucharistia, potest dici sumptum reipsa viaticum, & quod est vile pro vnione, & confortatione in morbo,

Caiet.
Sylu.
Fumus.

Resp.
Obligat, in
mortis articulo.

Satisficit illi
præcepto,
si in morbo
gravi quis
communicet
etiam
pluribus
diebus ante
mortem, &c.

54.

Difficultas.

Multi ex-
citant ab
hoc præcep-
to, cum
qui 8. vel
15. diebus an-
te morbum
communi-
cavit.

Vasq. vult
sumi tem-
pore ægri-
tudinis.

Hæc sen-
tentia vi-
detur ve-
rior.

Prior tamē
est proba-
bilis.

& proinde cessare obligationem vterioris communionis: quemadmodum si quis creditori obligetur tantum post annum reddere ceterum, si reddat ante tempus obligationis, omnino liberatur a debito. aliter se res habet in aliis preceptis, in quibus omnium iudicio onus est annexum tempori. ad aliud dico, quamvis non teneatur communicare, posse communicare cum privilegio agrotis concessio, quando communicat per modum viatici.

Aduerte 2. si quis in Paschate communicarit, qui post menses incidat in mortis periculum, per similem communionem non satisfaciet obligationi communicandi in articulo mortis, quia ea communio morali iudicio non potest dici habere rationem viatici. unde si quis data copia communicandi negligat, mortaliter peccat, & qui ita se gereret, male audiret, estque reiiciendus Sa verbo *Eucharistia* num. 1. si in hac circumstantia intelligatur.

Doctrina
Sa rejci-
tur.

Corollaria.

55.

Petitio se-
cunda.

Resp. affir.

Ex dictis patet milites inuitos periculosum conflictum obligari communicare; similiter inuitos periculosum iter vel periculosam nauigationem. 3. lethaliter vulneratos, qui medicorum iudicio sunt constituti in mortis periculo.

Petes 2. an diuinum preceptum communionis obliget extra mortis articulum?

Resp. probabiliter obligare, cum vsus Eucharistie sit preceptus, tanquam vsus Sacramenti vnitiui, Christus autem voluerit etiam in vita nobis hoc modo vniri. Quia tamen videtur difficile priuatim assignare tempus, quo vigeat hoc preceptum, Ecclesia prudenter illud determinauit, immo aliqui censent Christum ita reliquisse hanc determinationem Ecclesie, vt si ea nullum tempus determinasset, nullus teneretur in decursu vite extra mortis periculum communicare, quod tamen alij probabilius non requirunt.

56.

Petitio ter-
tia.

Petes 3. quinam hoc precepto diuino communionis obligentur?

Suppono paruulos non obligari, quod patet ex Trident. sess. 21. cap. 4. & can. 4. quod ita intelligitur, vt ne quidem pastores teneantur illis hoc Sacramentum ministrare, quod patet ex praxi Ecclesie Romane: sub paruulis autem comprehendendo etiam perpetuo amentes, hoc posito.

Resp.

Resp. omnes, & singulos adultos vtentes ratione obligari, quia preceptum Ioan. 6. est vniuersalissimum, extendens se ad omnes precepti capaces, & in Christo fuit sufficiens potestas omnes obligandi.

Coroll. 1.

Ex quo infertur 1. adultos nondum baptizatos obligari, nam quamvis non possint illud Sacramentum ante baptismum recipere, nec precepto satisfaciunt per talem receptionem, tamen obligantur eo precepto, ita vt si adultus negligat baptismum, peccet mortaliter etiam ex eo capite, quod in mortis articulo non communicet, & quod baptismum non receperit, vt posset rite communicare.

Coroll. 2.
Amentes aliquando
ratione
vlos tenent
hoc prece-
pto.

Infertur 2. amentes, qui ratione aliquando vsunt, teneri hoc precepto: nam in iis incept obligatio, cum ratione vtentur, quae propter superuenientem defectum vsus rationis non extinguitur, quamvis propter defectum libertatis non peccent, si non communicent. unde pastores tenentur eis communionem praebe in mortis articulo si bene vixerint, vel saltem signa doloris ediderint, nisi excuset periculum vomitus vel irreuerentiae erga Sacramentum, grauiterque peccant, si negligant illis Sacramentum ministrare, quo casu pu-

tarentur commodè sumpturi, cum modico vino posset & deberet hostia vino imponi, & ita praeberi.

Extra mortis articulum propter reuerentiam Sacramenti non solet illis administrari, quia iis, qui non possunt per proprium actum se preparare ad susceptionem tanti Sacramenti, Ecclesia non solet sine graui causa hoc Sacramentum ministrare, propter illius reuerentiam.

Infertur 3. pueros vtentes ratione obligari hoc precepto, & proinde teneri communicare in mortis articulo, & pastores teneri illis ministrare, quando autem habeant sufficientem vsus rationis, prudentis est iudicare, nec vna aetas pro omnibus potest assignari.

Aduertunt aliqui quod pueri non statim obligentur communicare cum primùm possunt, & tenentur confiteri, sed aliquanto maiorem rationis vsus requiri, quod non est improbabile, & confirmat communis praxis pastorum, qui non sunt solliciti pueris moribundis communionem praebe- re, videri potest Caiet. verbo, *Communio sacramentalis*. §. 3. Nauarrus cap. 21. num. 57. qui docet pueros aliquanto tardius posse communicare, quam confiteantur. 2. quod non teneantur in articulo mortis communicare ante etatem, in qua sani obligentur. 3. quod non peccent, si expectent donec moneantur ab iis, qui eorum curam gerunt, videri etiam potest Sa verbo *Eucharistia* num. 12. Valquez disp. citata cap. 4. sub finem. Ratio est quod pueri non ante obligentur hoc Sacramentum suscipere, quam possint distinguere inter illam cibum spiritualem, & communem, & adferre conuenientem reuerentiam, quod aliquanto tardius praebare possunt, quam discernant inter bonum, & malum, quod sufficit, vt obligentur confiteri.

Infertur 4. damnatos ad mortem obligari hoc Sacramentum recipere, vt communiter auctores, qui communiter censent non debere illis negari Eucharistiam. Silu. verbo *Eucharistia* 3. quest. 5. §. 1. *etiam*, Angelus eodem verbo 3. num. 27. Videtur num. 86. qui reprehendit consuetudinem iudicium non permittentium damnatis ad mortem praeberi Eucharistiam. Sotus art. 11. citato, Nauar. cap. 25. num. 23. Toletus lib. 2. cap. 28. in fine, & lib. 6. cap. 16. in fine, Sa verbo, *Eucharistia* num. 2. Henriquez lib. de Eucharistia cap. 5. num. 4. littera V, docens iudicem negligenter peccare mortaliter, scilicet communiter. Suarez disput. 69. sect. 3. in fine, dicens antiquam consuetudinem Hispaniae nullà sufficiente ratione fuisse fundatam.

Probat ex cap. *super eo*, de hereticis, in sexto, vbi Alexander 4. agens de hereticis traditis Curiae seculari, dicit dandam communionem etiam relapsis. Confirm. ex constitutione Pij 5. anno 1569. quam Philippus 2. Hispaniarum Rex seruari iussit, referente Suarez supra, videri etiam potest Pastorale Mechliniense can. 7. de Eucharistia.

Quod si supplicium differri commodè non possit, potest iis ministrari communicatio eodem die paucis horis antequam supplicio afficiantur, vt censent plerique ex citatis auctoribus.

Dixi, communiter, quia in aliquo graui casu posset in penam negari, vel ad aliorum terrorem, & instructionem, id tamen communiter facere excedit limites iustae penae, licet Victor. Sotus, Nauarrus, Sa videantur excusare à mortali iudice negantes Eucharistiam damnatis extremo supplicio: si tamen antiquos canones consideremus, non videntur iudices tam liberè posse damnatis

Coroll.

Caiet.

Nauar.

Coroll.

Damnatos

ad mortem

teneri E-

ucharistiam

recipere.

Cap. 19.

57.

In aliquo

casu graui

posset ne-

gari dam-

natis ad

mortem.

damnis ad mortem Eucharistiam denegare, quia Ecclesia vult morituris etiam poenitentibus viaticum concedi. videri potest Concilium Nicanum cap. 12. Ancyratum cap. 6. Carthag. 4. cap. 77. & 78.

Ex eo verò quod in poenam negari possit, non sumitur sufficiens argumentum ad probandum, quod non sit praeceptum diuinum in articulo mortis communicandi, quia cum huiusmodi obligatione optime consistit, quod publicè auctoritate in poenam atrocissimi sceleris possit aliquis tanto bono priuari, nam per obligationem & praeceptum priuatis impositum non priuatur Ecclesia potestate puniendi malefactorem priuando aliquo bono, cuius priuatio in poenam potest cedere.

D V B I V M II.

De praecepto ecclesiastico communionis.

FABIANVS, vt patet ex epist. eius 3. cap. 3. & refertur can. *et si non*, de consecratione dist. 2. statuit vt fideles saltem ter in anno communicarent, scilicet in Paschate, Pentecoste, & Natali Domini.

Innocentius 3. in Concilio magno Lateranensi statuit saltem in Paschate Eucharistiae Sacramentum recipere, nisi forte de proprii sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab huiusmodi perceptione ducerent abstinentium, habetur cap. *omnis vtriusque*, de poenitentis, & remissionibus. circa quod decretum

Notandum 1. omnes fideles videntes ratione eo praecepto obligari, in pueris tamen iuxta communem Doctorum sententiam paulò maiori aetate, & rationis vsus requiritur, vt teneantur singulis annis hoc Sacramentum sumere, quam vt teneantur confiteri, vt scilicet maiori cum reuerentià ad hoc Sacramentum accedant. videri possunt Caiet. Nau. Vasquez Sa citati dubio superiore, & alij. idque declarat Ecclesiae consuetudo, & notant aliqui, vt Caiet. Nauarr. & alij, pueros non peccare si differant communionem, donec moneantur ab ijs, qui illorum curam gerunt. In genere loquendo pueri videntur plerumque capaces huius Sacramenti anno 12. vel 14.

Notandum 2. in praecepto determinari saltem secundario tempus Paschatis, ante quod tempus non obligatur etiam is, qui prauidet se eo tempore impedendum, immò si quis existimans superuenturum impedimentum ante illud tempus communicaret, & forte postmodum posset communicare eo tempore, ad id obligaretur, quia in honorem & reuerentiam Dominicae resurrectionis Ecclesia voluit Eucharistiam sumi in Paschate iusto cessante impedimento. videri potest Toletus lib. 6. cap. 18. num. 2.

Aliter dicendum, quando impedimentum prauius tale esset, propter quod non solum tempore paschali omittenda esset communio, sed omnino esset relinquenda eo anno: nam tunc necessario esset prauiendum, quamuis enim canon assignet tempus paschale, non tamen communionem ad illud restringit, sed vult singulis annis frequentari. unde si quis prudenter existimaret se aliàs omnino impedendum illo anno à communionem, deberet tempus Paschatis prauiere. consentit Vasquez como 4. quaest. 90. art. 3. dub. 2. num. 13. & 14.

Notandum 3. tempus Paschatis ex consuetudine complecti quindecim dies, nempe à Domi-

nicà Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè, ita vt possit satisfieri praecepto, communicando quolibet ex istis diebus, etiam in die Parasceues; quo die quamuis non soleant sacerdotes consecrare, nihil tamè obstat quo minus communicatio sumi possit. ita declarauit de quindecim diebus Eugenius 4. teste Nauarro cap. 21. num. 45. immò quibusdam in locis ex eadem consuetudine tempus aptum communioni annuè comprehendit totam quadragesimam, & insuper quindecim dies post pascha. Porro ita necesse est hoc tempore communicare, vt etiam is, qui pridie Palmarum, quacumque ex causa communicauit, teneatur rursus intra illos dies communicare; quod etiam existimo dicendum de eo, qui communicasset per modum viatici, quia qui propter instans mortis periculum sumpsit viaticum ante illos dies, non eximitur ab obligatione communionis in Paschate, & praecedentes dies etiam proximi non sunt tempus aptum executioni praecepti communionis paschalis, cum in illis nondum virgeat praeceptum. unde per sumptionem Eucharistiae proximis diebus Dominica palmarum non satisfit praecepto de Eucharistia sumenda in Paschate, ergo cum obligetur communicare in Paschate, tenetur rursus intra illos dies Eucharistiam sumere.

Aduerte ex proprii sacerdotis consilio communionem ob rationabilem causam posse vltra illud tempus differri. patet ex cap. citato, ex quo patet non dari facultatem prauiendi etiam ex consilio proprii sacerdotis, sed solum differendi, & sacerdotem non posse pro suo arbitrio consulere dilationem, sed si addit rationabilis causa. itaque si sacerdos pro merà voluntate cōsuleret, vt is qui nulum habet impedimentum, communionem differret vltra illos quindecim dies, peccaret; sufficit tamen causa, quae bonà fide existimatur sufficiens, vt si poenitens amplius sit disponendus ad perfectam peccatorum detestationem, si confessio generalis indicetur ex necessitate instituenda, si restitutio facienda, quam sacerdos iudicat prauiendam absolutioni & communioni &c. Per proprium autem sacerdotem, ex cuius consilio rationabili de causa communicatio differri potest, non solum intelligitur proprius pastor, sed omnis confessorius qui eo tempore potest confessionem excipere.

Notandum 4. vnumquemque eo tempore teneri communicare in parocchia: quamuis enim varij religiosi habeant priuilegium communionem aduentantibus ministrandi, per illam tamen non satisfit praecepto communionis paschalis, sed ea fieri debet in parocchia, nisi pastor licentiam tribuat alibi communicandi. ita vt si quis seclusa venià intra illud tempus in parocchia non communicet, mortaliter peccet, vt Doctores. videri potest Nauarrus cap. 21. num. 52. Suarez disp. 70. sect. 2. in fine primi dubij; nam quamuis Ecclesia primario praecipiat communionem & vsum Sacramenti, secundario tamen etiam praecipit, vt recipiatur à proprio pastore, vt Doctores. cum autem ea circumstantia sit grauis, ommissio illius est mortalis. Confirm. Pontifices concedentes quibusdam religiosis, vt quouis anni tempore possint Eucharistiam distribuere aduentantibus, Rectorum Parochialium licentiā minimè requisitā, excipiunt festum Paschatis resurrectionis Dominicae, per quod indicant ex sensu Ecclesiae vnumquemque debere intra tempus paschale communicare in sua parocchia, vt praecepto satisfaciatur. vbi

Aduerte 1. quod licet in eà exceptione per fe-

Quibusdā locis tempus aptum communioni annuè comprehendit totā quadragesimā & insuper 15. dies post pascha.

59.

Per proprium sacerdotem quis intelligatur in proposito.

Non satisfit per communionem apud Religiosos faciam.

Omissio illius est mortalis.

60.
Quid per
festum Pas-
chae Resur-
rectionis
Dominicae
intelligi de-
beat in pri-
uilegijs re-
ligiosiorū.

Suar.
Vasq.

Priuegiū
Societatis
Iesu à Pau-
lo 3. cōcel-
sum.

Famuli
monaste-
riorum te-
nentur etiā
in parocchia
communi-
care.

Priuegiū
societatis
Iesu.

61.

Petio pri-
ma.
Negativa
suad. ruf.

Item Paschae resurrectionis Dominicae videri pos-
set intelligi totum spatium quindecim dierum, ta-
men per priuilegium concessum à Nicolao 5. &
Sixto 4. Minoribus de Observantia, ij possunt præ-
bere Eucharistiam etiā eo tempore, præterquam in
ipso die resurrectionis, in quo non possunt sine li-
centiā Parochi vel Diocesani. quod variorum sen-
tentiā intelligitur de communione, quā satisfiat
præcepto, alioquin etiam ipso resurrectionis die
posse recipi communionem apud priuilegiatos, re-
manente obligatione communicandi in parocchia,
quā sententia est verior, & magis conformis inten-
tioni Pontificum, alioquin si nuda verba eorum
spectentur, concedendum esset alicuique satisfacere
præcepto Ecclesiastico communionis communi-
cando apud priuilegiatos, dummodo apud eos non
communicet ipso resurrectionis die, quia verba ita
hunc diem excipiunt, ut non præcipiant eo die na-
turali communionem in parocchia; ergo verius est
Pontifices excipiendi festum Paschatis vel diem
resurrectionis, non tam excipere ipsum diem natu-
ralem, quā Paschalem communionem prout per
illam præcepto ecclesiastico communionis satisfiat.
videtur potest Suarez disp. 72. sect. 2. Vasquez disp.
219. cap. 4. & tomo 4. quaest. 93. art. 2. dub. 6. num.
19. nec amplius vrget quod habet Nauarr. cap. 21.
num. 52. & iuxta hæc videtur explicanda quædam
decisio congregationis Cardinalium circa can. 9.
sess. 13. §. dubitatur rursus, ne alioquin ex ea sequa-
tur absurdum, quod intulimus.

Quod si pastor neget Eucharistiam subdito in
Paschate vel mortis articulo, religiosi Societatis
Iesu possunt illam administrare, ut patet ex bulla
Pauli 3. anno 1549. quæ incipit: *Paulus Episcopus*, in
quā eis datur potestas ministrandi Eucharistiam
aduentantibus quocumque anni tempore præter-
quam in festo Paschatis resurrectionis Dominice,
& mortis articulo. additur autem, nisi necessitas vr-
geret; itaque si pastor vel in Paschate vel in mor-
tis articulo subdito denegaret Eucharistiam, pos-
sent virtute illius priuilegij ei præbere, quia iuxta
necessitas adest vel adimplendi præcepti, vel viatici
recipiendi.

Aduerte 2. etiam famulos in monasterijs ser-
uientes teneri tempore Paschatis in sua parocchia
communicare, nisi hac in re Ordo priuilegium ha-
beat, prout habent plerique, saltem per communi-
cationem. Famuli Societatis in eius domibus ha-
bitantes satisfaciunt præcepto apud eosdem Pa-
tres communicando, similiter possunt ab iisdem
viaticum, & extremam unctionem recipere, ut pa-
tet ex prædicta Bulla Pauli 3.

Aduerte 3. eos qui in diuersis locis habent do-
micilium, vel in vno domicilium, & habitationem
in altero, posse communicare in vtrius loco ad
hoc ut præcepto satisficiant.

Aduerte 4. sacerdotes ex consuetudine satisfa-
cere præcepto communionis, vbicumque cele-
brent: similiter satisfacere peregrinos, vagabun-
dos, aduenas, si communicent his in locis, in qui-
bus pro tempore inveniuntur; ita ut etiam satisfa-
ciant, quamuis non communicent in parocchia hos-
pitij, sed in alio templo, potissimum peregrini &
aduenæ, nam vagabundi commodè dici possunt
habere parocchiam eo in loco, vbi reipsa degunt,
cū nullibi possit commodius assignari.

Petes 1. vtrum satisfiat huic præcepto per com-
munionem sacrilegam? videtur non satisfieri quia
cap. omnis vtriusque sexus dicitur: *suscipiens reuerenter*
ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum, non po-

test autem dici reuerenter suscipere, qui suscipit sa-
crilegè. ita tenet aliqui, qui debent dicere sic com-
municantem committere duplex peccatum, vnum
commissionis communicando sacrilegè, alterum
omissionis negligendo præceptum ecclesiasticum.

Sed omnino verius est satisfieri, ut varij Docto-
res, quia ponitur substantia rei præceptæ, scilicet
ipsa communio, quæ potest poni absque eo quod
aliquis dignè communicet; atqui, ut satisfiat præ-
cepto, sufficit poni substantiam rei præceptæ, nec
est necesse poni sub modo extrinseco, similiter non
est necesse obtineri finem intentum per legem &
præceptum. vnde sequitur sacrilegè communican-
tem in Paschate vnum peccatum committere, idque
commissionis, neque teneri communionem repe-
tere, ut satisficiat præcepto ecclesiastico.

Neque vrget quod ex cap. omnis citato in con-
trarium adferebatur, quia particula, *reuerenter*, non
continet conditionem, sub quâ præcipiatur com-
munio, & quæ ipsa cadat sub præceptum, sed addi-
tur ad denotandum hoc Sacramentum consen-
tiae suæ dignitati debere cum reuerentia recipi, at-
que ita solum est explicatiua eius, quod quilibet
accedens ad hoc Sacramentum præstare debet con-
uenienter dignitati Sacramenti.

Ex his deduco etiam diuino præcepto satisfieri
per communionem sacrilegam, quia per talem
communionem poni potest substantia rei præceptæ.

Petes 2. vtrum is, qui in Paschate non commu-
nicauit, teneatur postmodum communicare? Tri-
plex est hac de re sententia.

Prima absolute negat Silu. verbo *Eucharistia*
3. quaest. 15. Victor num. 148. Sotus dist. 18. quaest. 1.
art. 4. §. *gravior tamen*, Toletus lib. 6. cap. 18. num.
4. Sa verbo *Eucharistia* num. 7. Henriquez de Eu-
charistia cap. 5. §. 1. & alij.

Secunda censet eum qui omittit ex culpâ, non
teneri postmodum communicare, eum verò qui
omittit propter impedimentum, teneri. ita Fumus
verbo *communio* num. 6.

Tertia absolute asserit omittentem quocum-
que casu teneri postmodum communicare. Nau.
cap. 21. num. 45. Suarez disp. 70. sect. 2. in 2. dubio
§. *dico ergo paschale*, Vasquez tomo 4. quaest. 90. art.
3. dub. 2. num. 6. & 7. quæ sententia videtur om-
nino verior. pro qua

Notandum præceptum sumendi Eucharistiam
non esse ex his, quæ temporarij assignantur, quorum
vis transactio tempore expirat, sed in eo duplex
præceptum virtute includi; vnum & quidem pri-
marium est frequentatio huius Sacramenti singu-
lis annis, alterum est, ut Eucharistia sumatur tem-
pore Paschatis: ex quo patet communionem non
ita restringi ad tempus Paschale, ut eo transactio
expiret vis præcepti, & proinde non teneatur obli-
gatio communicandi. nam quamuis per sequen-
tem communionem non possit aliquis implere
præceptum quoad eam partem, quâ respicit tem-
pus Paschale, tamen quoad primarium potest ad-
implere, & tenetur. quod

Probatur 1. ex formâ præcepti, nam dicitur: *sus-
cipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistia Sacra-
mentum*. ex quâ loquendi formâ videtur patere,
quod præceptum communionis annuæ non ita ad-
stringatur temporarij Paschali, ut cum illo expiret,
cū illud, *semel in anno*, referatur etiam ad com-
munionem, quod patet ex Trid. sess. 13. can. 9. vbi
dicitur: *si quis negauerit omnes, & singulos Christi fide-
les vtriusque sexus cū ad annos discretionis peruenierint*
teneri

teneri singulis annis saltem in Paschate ad communicandum iuxta praeceptum sanctae matris Ecclesiae, anathematizatus, ex quo can. patet de sensu cap. omnis utriusque.

Probatur ex poena appositâ cap. omnis, citato, ubi dicitur: *Alioquin & vivens ab ingressu Ecclesiae atque, & moriens Christianâ careat sepultura.* quae poena designat negligentem postmodum sumere Eucharistiam tamdiu mortaliter peccare, donec communicet, & debere communicare, ut liberetur à peccato. Probatur, si posset recedere à peccato per confessionem sine communione, non deberet ita generaliter puniri, sed poena solum deberet imponi illi, qui de tali peccato non egisset poenitentiam.

Probatur 3, qui ex causâ rationabili ex consilio confessorij distulit, non liberatur ab onere communicandi, ergo neque alij, consequentia Probatur, quod prior non liberetur satis indicat legislatores hoc praeceptum non ita temporali adstrinxisse, ut cum tempore exiret, quod si non exiret, non est quod dicatur eum, qui neglexit suâ culpâ, non teneri postmodum supplere. denique constat in varijs Episcopopatibus ferri excommunicationem in eos, qui post Pascha per aliquot dies perseverant sine communione, ergo signum est huiusmodi omissionem esse mortalem. consequentia probatur, si negligens communionem Paschalem non perseveraret in peccato, non posset excommunicari.

Dices Episcopos hæc statuta condentes sequi nostram sententiam.

Resp. si solum ex probabili sententiâ essent posita, posset aliquis se conformans alijs sententijs non habere se pro excommunicato, quod tamen dici nequit. nam unusquisque censet hæc statuta ligare, unde à posteriori ex illis colligitur legem in praxi ita intelligi, ut qui non communicat in Paschate, teneatur postmodum communicare, & tamdiu in peccato perseveret quamdiu non communicat.

Dices id tantum habere locum, ubi hæc statuta sunt condita.

Resp. neg. quia per huiusmodi statuta non imponitur nova obligatio sub peccato, sed solum apponitur poena transgressioni, & supponitur obligatio aliunde orta.

Adverte eum, qui omisit communicare in Paschate, debere postmodum communicare in parochia, nec satisfacere si alibi communicet, quia communio annua, & quæ est præcepti, debet sumi in parochia. debet autem sumi primâ datâ opportunitate, rem moraliter considerando, & quantum patiuntur negotia &c.

Petes utrum idem sit dicendum de eo qui ante tempus Paschale communicavit in parochia, & in Paschate non communicavit, vel propter impedimentum, vel ex culpâ?

Resp. non videri, quia talis reipsâ adimplevit præceptum quoad ipsam communionem, quoad tempus vero non potest amplius adimplere, cum transacto tempore non possit amplius satisfacere præcepto quoad illam circumstantiam.

Sed quid si alibi communicavit absque licentia pastoris? Vasquez disp. 219 cap. 4. sub finem censet debere postmodum communicare in parochia, quia neglecta est circumstantia, quæ postmodum poni potest, quod videtur speculativè dicendum.

Adverte primam sententiam dicentem, eum qui non communicavit in Paschate, non teneri elapso tempore communicare, non esse omnino improbabilem (si absit scandalum & statuta particularia) propter multitudinē Doctorum in id conspirantium.

ARTICVLVS XII.

Vtrum liceat sumere corpus Christi sine sanguine?

DVAS statuit hac de re conclusiones.

Prior, sacerdos consecrans nullo modo potest sumere Christi corpus sine sanguine.

Posterior, in quibusdam Ecclesijs præbatur laicis Christi corpus sine sanguine, quam consuetudinem non censet improbandam.

De priore conclusione dicendum in materiâ de sacrificio, de posteriore gravis est cum hæreticis controversia.

DVBIUM I.

Vtrum iure diuino præcepta sit communio sub utraque specie, cum sumitur ab eo qui non sacrificat?

COMMUNIONEM etiam respectu laicorum sub utraque specie non repugnare iuri diuino constans est Catholicorum sententia, cum ex Apostolo 1. ad Cor. 11. videatur colligi Corinthios solitos fuisse communicare sub utraque specie, & cap. 10. dicatur: *Non potestis calicem Domini habere, & calicem Demoniorum, non potestis mensam Domini participes esse, & mensam Demoniorum.* constat etiam usque ad tempora S. Thomæ (ut patet ex corpore art.) in varijs Ecclesijs perseverasse consuetudinem hoc Sacramentum ministrandi sub utraque specie. hoc præmissis tanquam indubitato.

Queritur num sit necessarium iure diuino utramque speciem sumere?

Sub annum 1412. Petrus Erfordensis & Iacobellus Misnensis in Bohemiâ docuerunt iure diuino præceptam esse communionem sub utraque specie, & proinde Romanam Ecclesiam iniuste laicis negare usum calicis, ut videre est apud Aneam Silvium in historiâ Bohemorum cap. 35. Hos secuti sunt hæretici nostri temporis, nam quamvis Lutherus fuerit varius, tandem tamen censuit utriusque speciei sumptionem etiam laicis esse necessariam, ut refert Bell. lib. 4. de Eucharistiâ cap. 10. idem censet Calvinus & alij eodem Bell. teste, contra quam hæresim innumeri doctissimi viri scripserunt.

Dico non esse præcepto diuino prohibitum communicare sub vnâ specie. est de fide, definitur in Concil. Constantiensî sess. 13. ubi dicitur: *Hoc generale Concilium declarat, decernit, & definit &c. quod licet in primitivâ Ecclesiâ huiusmodi Sacramentum reciperetur à fidelibus sub utraque specie, tamen hæc consuetudo ad evitanda aliqua pericula & scandala est rationabiliter introducta quod à conscientibus sub utraque specie, & laicis tantummodo sub specie panis suscipiatur.* &c. quapropter dicere quod hanc consuetudinem & legem observare sit sacrilegium, aut illicitum, censeri debet erroneum, & pertinaciter asserentes oppositum præmissorum tanquam hæretici arceudi sunt, & graviter puniendi per diocesanos locorum. vide Bullam Martinij, in vltimâ sess. eiusdem Concil. definitur etiam à Trident. sess. 21. can. 1. in hæc verba: *Si quis dixerit ex Dei præcepto vel necessitate salutis omnes, & singulos Christi fideles utramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacra-*

Resp.

64.

1. Cor. 11.

Quidam docuerunt iure diuino præceptam communionem sub utraque specie. Idem sentit Luther.

Et Calvin.

65.

Conclusio Cathol. Non est prohibita iure diuino communio sub vnâ specie. Concil. Constant.

Trident.

menti